

Informacija o provedbi mjera iz Odluke o socijalnoj skrbi Grada Rijeke u 2016.

1. Uvod

Sve zemlje članice Europske unije dužne su godišnje provoditi istraživanje pod nazivom *Statistics on Income and Living Conditions*, koje je referentni izvor podataka za praćenje statistike dohotka, siromaštva i socijalne uključenosti. U Republici Hrvatskoj spomenuto istraživanje provodi Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske.

Prema podacima u zadnje objavljenom Priopćenju o pokazateljima siromaštva, stopa rizika od siromaštva (osobe koje imaju dohodak ispod praga siromaštva) u 2015. u Republici Hrvatskoj iznosila je 20%. Treba istaknuti da je prag rizika od siromaštva za jednočlano kućanstvo u Republici Hrvatskoj iznosio 25 000 kuna na godinu (cca. 2 083 kune mjesečno), a za kućanstvo s dvije odrasle osobe i dvoje djece mlađe od 14 godina 52 500 kuna na godinu (cca. 4 375 kuna mjesečno).

Stopa rizika od siromaštva nešto je veća kod **žena** (20,6%) nego kod muškaraca (19,3%) dok je prema dobi najviša kod **osoba u dobi od 65 i više godina** te iznosi 26,3% (prošle godine 23,1%). U toj je dobnoj skupini razlika prema spolu najveća – stopa rizika od siromaštva kod žena iznosi 28,7%, a kod muškaraca 22,8%.

Stopa rizika od siromaštva prema radnoj aktivnosti osoba starijih od 18 godina najveća je za **nezaposlene osobe** i iznosi čak 42,8% (viša za nezaposlene muškarce nego nezaposlene žene), a prema intenzitetu rada kod **kućanstava s vrlo niskim intenzitetom rada**, što znači da radno sposobne osobe u kućanstvu uopće ne rade ili rade do 20% od ukupnog broja mjeseci u kojima su mogli raditi. Stopa rizika od siromaštva za ta kućanstva iznosi 59% za kućanstva bez uzdržavane djece a 75,7% za kućanstva s uzdržavanom djecom.

U kućanstvima bez uzdržavane djece najveća stopa rizika od siromaštva zabilježena je kod jednočlanih (**samačkih**) **kućanstva** (38,6%), a posebice ako je riječ o ženi (41,1%) ili osobi starijoj od 65 godina (40,4%).

Među kućanstvima s uzdržavanom djecom najviše stope rizika od siromaštva bilježe se kod kućanstava koje čine **dvije odrasle osobe s troje ili više djece** (34,1%), odnosno **jedan roditelj s jednim ili više uzdržavane djece** (33,1%).

2. Odgovor Grada Rijeke na socijalne izazove vezane uz siromaštvo građana

Socijalna skrb u Gradu Rijeci regulirana je Odlukom o socijalnoj skrbi. Prije svega treba naglasiti da Grad Rijeka u području socijalne zaštite izjednačuje hrvatske državljane s prebivalištem u Rijeci i strance i osobe bez državljanstva sa stalnim boravkom u Rijeci. Kao

socijalno najugroženija skupina građana prepoznaju se korisnici državnog prava na zajamčenu minimalnu naknadu, odnosno prava na novčani iznos kojim se osigurava zadovoljavanje osnovnih životnih potreba samca ili kućanstva koji nemaju dovoljno sredstava za podmirenje osnovnih životnih potreba (utvrđuje se na temelju ostvarenih prihoda te na osnovi imovine koja je u vlasništvu članova obitelji koja živi u zajedničkom kućanstvu). Visina te pomoći ovisi o broju članova kućanstva (za samca trenutno iznosi 800 kuna, odnosno 920 kuna ako je ta osoba radno nesposobna, dok se za kućanstvo utvrđuje u iznosu koji predstavlja zbroj udjela za svakog člana kućanstva, s tim da udjeli članova kućanstva iznose za odraslog člana kućanstva 480 kuna, za dijete 320 kuna, za samohranog roditelja 800 kuna, te za dijete samohranog roditelja odnosno dijete u jednoroditeljskoj obitelji 440 kuna). Treba napomenuti da je Zakonom o socijalnoj skrbi propisano da jedinice lokalne samouprave trebaju skrbiti o ovoj skupini stanovnika, podmirenjem njihovih troškova stanovanja i korištenja pučke kuhinje.

Pored toga, Grad Rijeka kao socijalno ugrožene skupine stanovnika prepoznaje i građane koji pri Centru za socijalnu skrb Rijeka ostvaruju pravo na doplatak za pomoć i njegu ili pravo na osobnu invalidninu, kućanstva s prihodima nižim od onih koji su na gradskoj razini ustanovljeni kao minimalni za određeni broj članova kućanstva, umirovljenike s niskim osobnim prihodima, određene kategorije stradalnika rata, osoba s tjelesnim ili intelektualnim oštećenjem i darivatelja krvi, primatelje dječjeg doplatka te udomitelje djece.

Pravo na osobnu invalidninu (novčana pomoć u iznosu od najviše 1 250 kuna) ostvaruju osobe s teškim invaliditetom ili drugim teškim trajnim promjenama u zdravstvenom stanju, a pravo na doplatak za pomoć i njegu (novčana pomoć u iznosu od 500 ili 350 kuna) osobama kojima je prijeko potrebna pomoć i njega druge osobe u zadovoljavanju osnovnih životnih potreba.

Gradski cenzusi ukupnih mjesečnih prihoda kućanstva, ostvareni po osnovi rada, imovine, prihoda od imovine ili na neki drugi način iznose do 2.000,00 kn za samačka kućanstva, do 2.900,00 kn za dvočlana kućanstva, do 3.900,00 kn za tročlana kućanstva, do 5.000,00 kn za četveročlana kućanstva. Kod brojnijih kućanstava za svakog se daljnjeg člana cenzus prihoda uvećava za 700,00 kn (npr. deveteročlano kućanstvo ispunjava ovaj uvjet ako ima prihode niže od 8.500,00 kn). Umirovljenici s mirovinom nižom od 1.400,00 kn zadovoljavaju uvjet za dobivanje gradske socijalne pomoći.

Građani koji imaju status stradalnika Domovinskog rata i članovi njihovih obitelji, kao i dragovoljni darivatelji krvi - muškarci sa 40 i više darovanja i žene sa 25 i više darovanja, te osobe s intelektualnim oštećenjem, slijepe osobe, gluhe osobe, osobe oboljele od cerebralne i dječje paralize, osobe oboljele od multiple skleroze, bubrežni bolesnici (dijalizirani i

transplantirani) i ostale osobe s tjelesnim oštećenjem od 70% naviše mogu biti korisnici pojedinih gradskih socijalnih mjera.

Pojedine socijalne mjere usmjerene su i na kategoriju građana koji ostvaruju državno pravo na dječji doplatok na temelju dohodovnog cenzusa, statusa djeteta stradalnika rata, oštećenja zdravlja djeteta i drugih specifičnih uvjeta te na udomitelje maloljetne djece bez odgovarajuće roditeljske skrbi pod uvjetom da dijete ili udomitelj imaju prebivalište/stalni boravak u Rijeci.

Najveći broj prava dostupan je korisnicima zajamčene minimalne naknade i građanima s prihodima nižim od gradskih cenzusa prihoda (vidi Tablicu 1.).

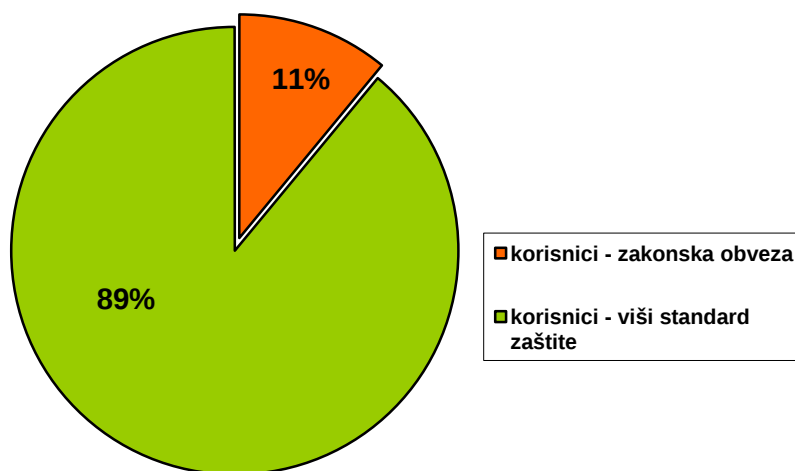
Tablica 1. Prava iz Odluke o socijalnoj skrbi Grada Rijeke dostupna pojedinim kategorijama korisnika (definirano uvjetima)

OBLIK PRAVA/POMOĆI	KATEGORIJA KORISNIKA								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
NAJAMNINA/PODSTANARINA	+	-	+	-	-	-	-	-	-
KOMUNALNE USLUGE (voda i odvodnja, odvoz smeća)	+	-	+	-	-	-	-	-	-
ELEKTRIČNA ENERGIJA	+	-	-	-	-	-	-	-	-
DRUGI ENERGENTI (plin i centralno grijanje)	+	-	+	-	-	-	-	-	-
KOMUNALNA NAKNADA	+	-	+	-	+	-	-	-	-
PUČKA KUHINJA	+	-	-	-	-	-	-	-	-
PREHRANA DJECE U OŠ	+	+	+	-	+	-	-	-	+
HRANA ZA NOVOROĐENČAD	+	-	+	-	+	-	-	-	-
JASLICE/VRTIĆ	+	+	+	+	+	-	-	-	+
KNJIGE ZA OŠ	+	+	+	-	-	-	-	-	+
ŠKOLSKI PRIBOR	-	-	-	-	+	-	-	-	-
LOPAČA	+	+	+	-	-	-	-	-	-
POMOĆ U KUĆI	-	+	+	-	-	-	-	-	-
JAVNI PRIJEVOZ	+	+	+	-	+	+	+	+	-
MJESEČNA NOVČANA POMOĆ	-	-	-	-	-	+	-	-	-
POKLON-BON ZA NOVOROĐENČE	+	-	+	-	+	-	-	-	-
TROŠKOVI POGREBA	-	+	+	-	-	-	-	-	-
UKUPNO	5 POMOĆI (KUĆANSTVO) + 8 POMOĆI (ČLANOVI)	7 POMOĆI (ČLANOVI)	4 POMOĆI (KUĆANSTVO) + 9 POMOĆI (ČLANOVI)	1 POMOĆ (ČLANOVI)	1 POMOĆ (KUĆANSTVO) + 6 POMOĆI (ČLANOVI)	2 POMOĆI (ČLANOVI)	1 POMOĆ (ČLANOVI)	1 POMOĆ (ČLANOVI)	3 POMOĆI (ČLANOVI)

1- korisnici ZMN; 2 – korisnici osobne invalidnine/doplatka za pomoć i njegu; 3- prihodi niži od gradskih cenzusa; 4 - korisnici doplatka za djecu; 5 - stradalnici rata; 6 – umirovljenici; 7- darivatelji krvi; 8 -tjelesno/intelektualno oštećenje; 9 – udomljena djeca

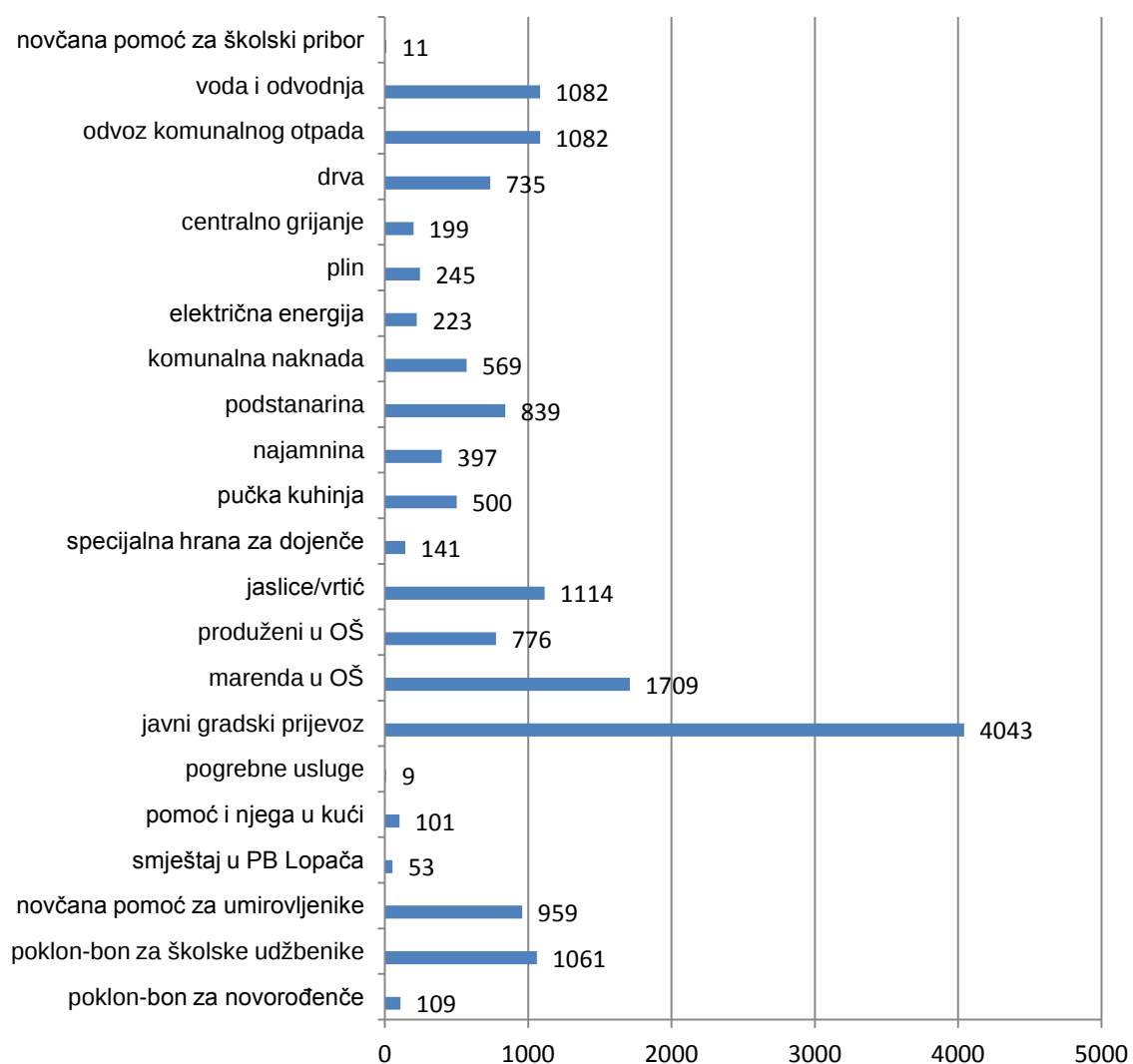
Tijekom 2016. godine socijalnim je mjerama iz proračuna Grada Rijeke zaštićeno **6.276 kućanstava** (ukupno broje 15.771 članova), odnosno **8.925 korisnika** (cjelokupna kućanstva ili pojedini članovi kućanstava). Među korisnicima, 11% je onih (korisnici zajamčene minimalne naknade) kojima je Grad sukladno zakonskoj obvezi osigurao podmirenje troškova stanovanja i obrok u pučkoj kuhinji, a ostalih 89% korisnika ostvaruje prava koja predstavljaju viši standard zaštite građana, po kojoj je Rijeka specifična u Republici Hrvatskoj.

Struktura korisnika u 2016.

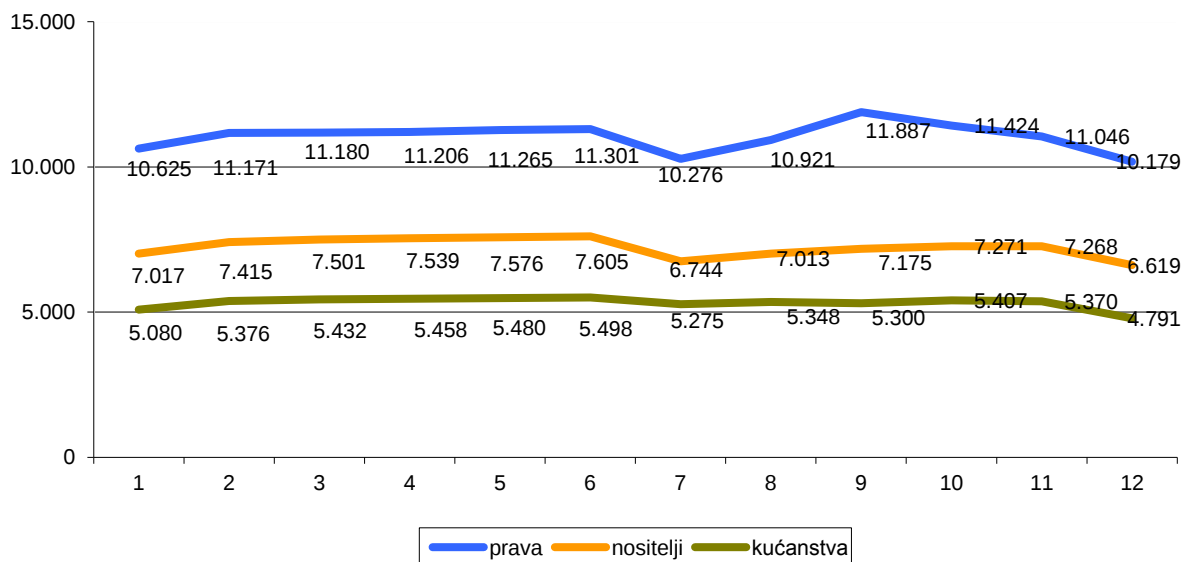

Korisnici socijalne skrbi ostvarili su ukupno **15.957** prava na različite oblike pomoći. U prosjeku svaki je korisnik (kućanstvo ili član kućanstva) ostvario gotovo dva prava ($M=1,8$). Slijedi detaljniji prikaz broja ostvarenih prava u protekloj godini.

Zaštita socijalno ugroženih građana Rijeke

Slijedi prikaz broja ostvarenih prava, broja korisnika, odnosno nositelja prava (za cjelokupna kućanstva ili pojedine članove kućanstva) i broja kućanstava po mjesecima tijekom 2016. godine.

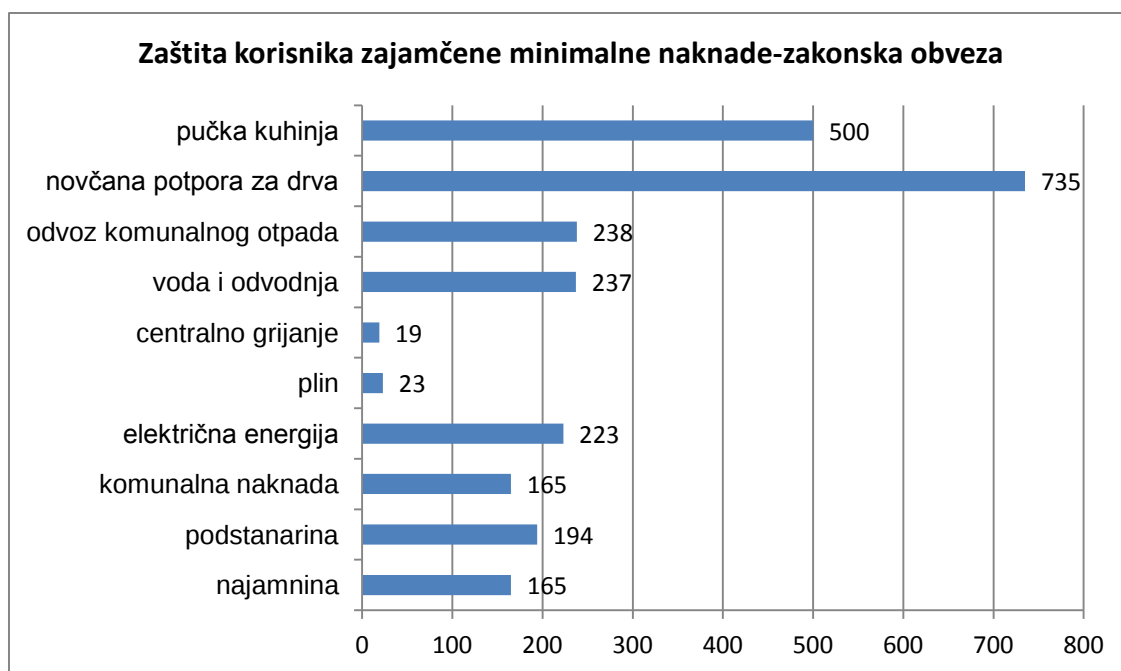

3. Zakonski ustanovljena zaštita korisnika zajamčene minimalne naknade

Sukladno Zakonu o socijalnoj skrbi, Grad Rijeka prije svega skrbi o građanima koji primaju **zajamčenu minimalnu naknadu**. Njima Grad omogućuje ostvarivanje prava na **naknadu troškova stanovanja** (najamnina, komunalna naknada, električna energija, plin, centralno grijanje, drva, voda i odvodnja i odvoz smeća) i pravo na **besplatnu prehranu u pučkoj kuhinji**.

Zakonska prava ostvarilo je 1.033 korisnika (kućanstva), od kojih je 484 (47%) samačkih, 29% višečlanih i 24% nepoznate strukture. Ukupno je tim mjerama obuhvaćeno 1.553 građana. Ti su građani ostvarili ukupno 2.361 pravo propisano prije navedenim Zakonom.

Slijedi prikaz broja ostvarenih pojedinačnih prava u 2016. koja je Grad Rijeka osigurao korisnicima državne zajamčene minimalne naknade sukladno svojoj zakonskoj obvezi.

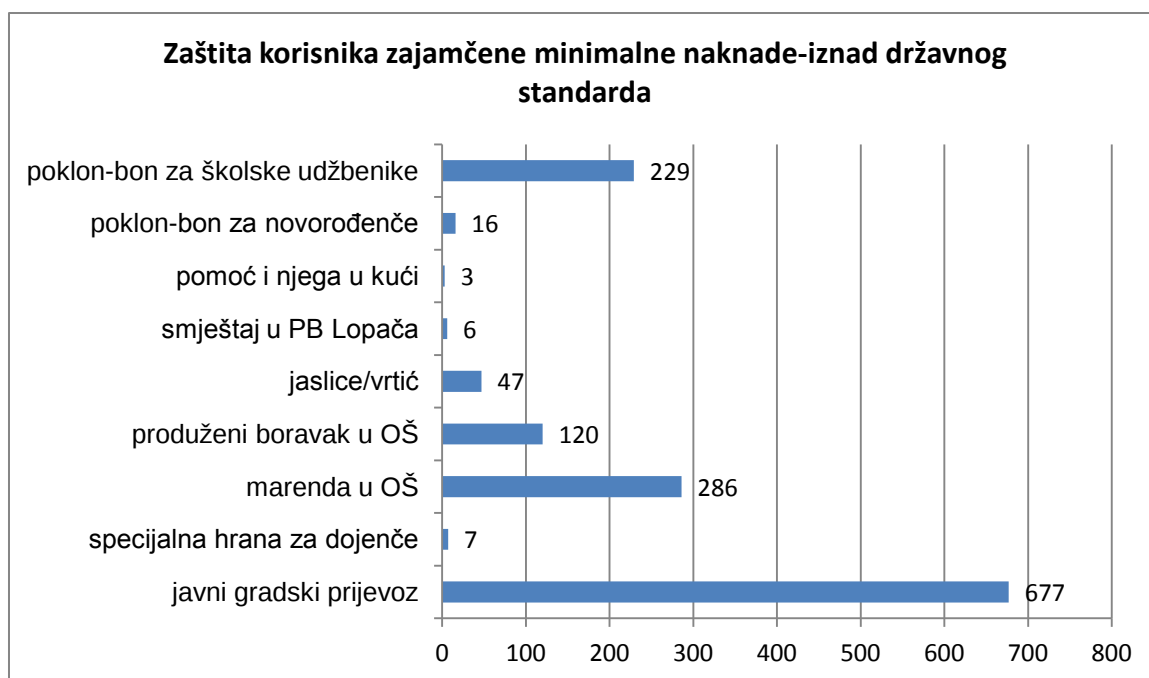

4. Viši standard zaštite korisnika zajamčene minimalne naknade

Korisnicima zajamčene minimalne naknade se na temelju gradske odluke o dodatnoj zaštiti ove kategorije stanovnika osiguravaju i **druga socijalna prava** koja uopće nisu predviđena prije spomenutim Zakonom o socijalnoj skrbi (osiguranje besplatne hrane za dojenčad kojoj je prema medicinskoj indikaciji neophodno adaptirano mlijeko, naknada troškova organizirane prehrane za djecu polaznike OŠ, boravka djece u jaslicama i vrtiću, javnoga gradskog prijevoza, određenih zdravstvenih i socijalnih usluga i jednokratnih potpora u posebnim životnim situacijama kao što su rođenje ili smrt člana kućanstva).

Ova je prava ostvarilo 1.016 korisnika (kućanstva i pojedinaca), od kojih je 335 (33%) samačkih i 681 (67%) višečlanih. Ukupno je tim mjerama obuhvaćeno 3.408 osoba. Ti su građani ostvarili ukupno 1.391 pravo iz Odluke o socijalnoj skrbi koja predstavljaju viši standard zaštite ove skupine stanovnika.

Slijedi prikaz broja ostvarenih pojedinačnih prava u 2016. koja je Grad Rijeka osigurao korisnicima državne zajamčene minimalne naknade kako bi ih dodatno zaštitio.

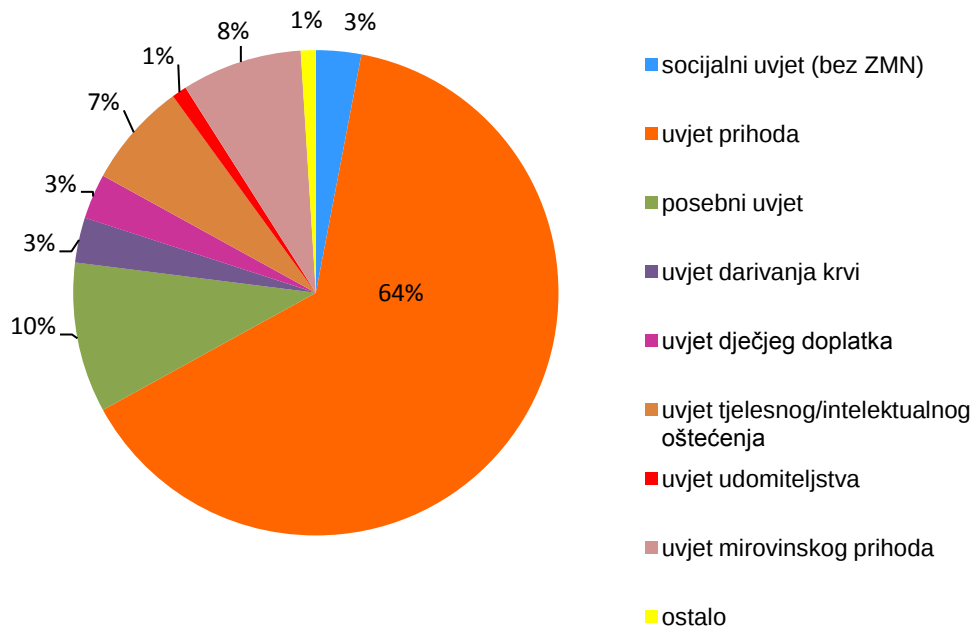

5. Viši standard zaštite drugih kategorija socijalno ugroženih stanovnika

Pojedina prethodno navedena socijalna prava ili oblici pomoći, kao i neka dodatna (novčana pomoć za umirovljenike) osiguravaju se i **drugim kategorijama** uvodno navedenim **socijalno ugroženih građana** Rijeke,

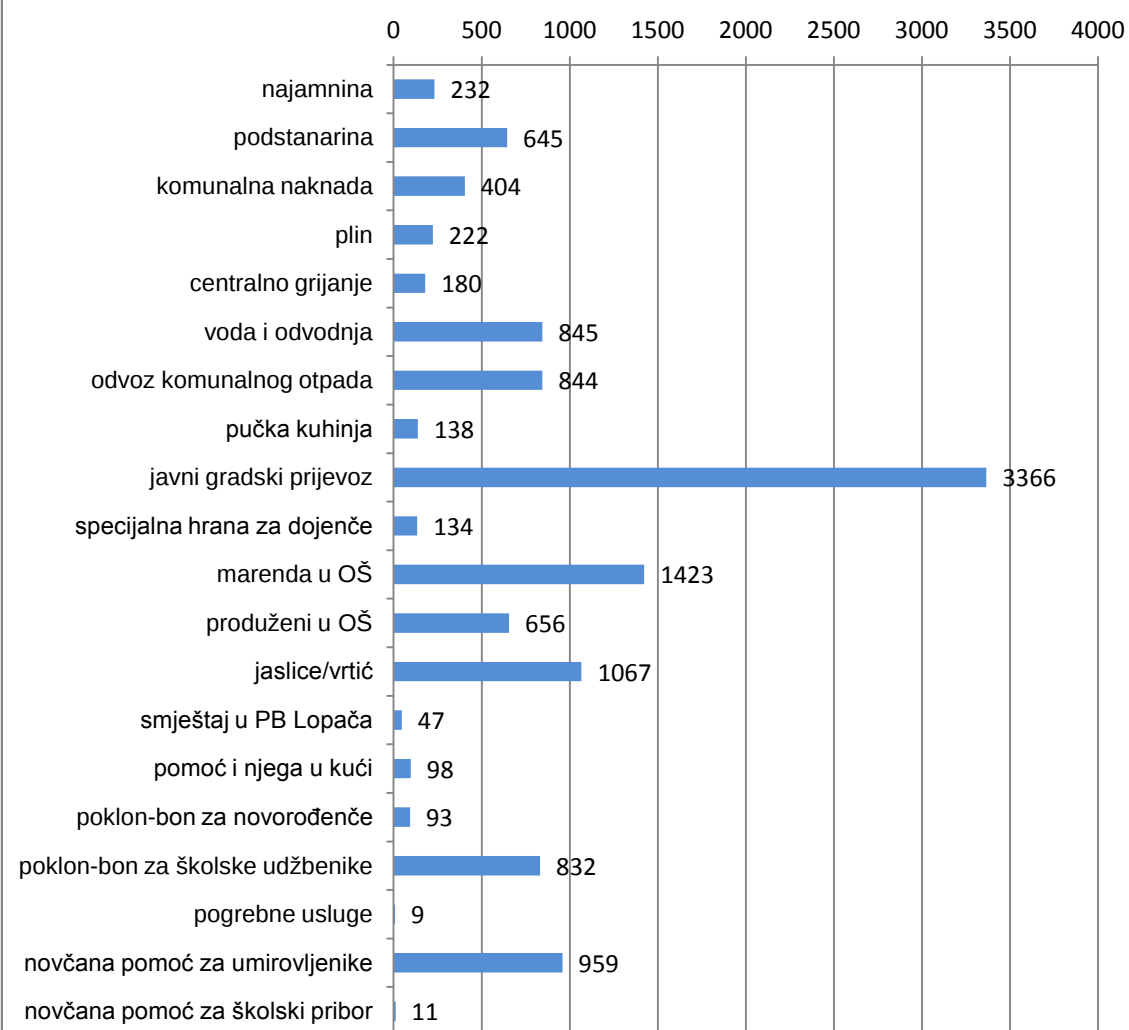
Ova kategorija korisnika ostvaruje ukupno **12.205 prava**, a njihov **ukupan broj je 7.623**. Neka od tih prava ostvaruju čitava kućanstva (npr. podmirenje troškova najamnine), a neka pojedini član/ovi kućanstva (npr. podmirenje troškova javnoga gradskog prijevoza). U prosjeku je svaki ovaj korisnik protekle godine ostvario gotovo dva prava ($M=1,60$) na gradsku socijalnu pomoć. Najveći broj prava ostvaren je na osnovi uvjeta prihoda (64%), a najmanji na osnovi uvjeta udomiteljstva što je razumljivo ako se uzme u obzir da se prema gradskoj Odluci o socijalnoj skrbi onima koji zadovoljavaju uvjet prihoda omogućuje ostvarivanje najvećeg broja prava, te da je broj osoba koje udomljuju maloljetnu djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi relativno mali (85 korisnika).

Uvjeti prema kojima su ostvarena prava kod korisnika za čiju skrb ne postoji zakonska obveza

Slijedi prikaz broja specifičnih prava koju je ova kategorija korisnika ostvarila u 2016. godini. Najveći broj korisnika ostvarilo je pravo na podmirenje javnoga gradskog prijevoza, a najmanji na podmirenje troškova pogrebnih usluga.

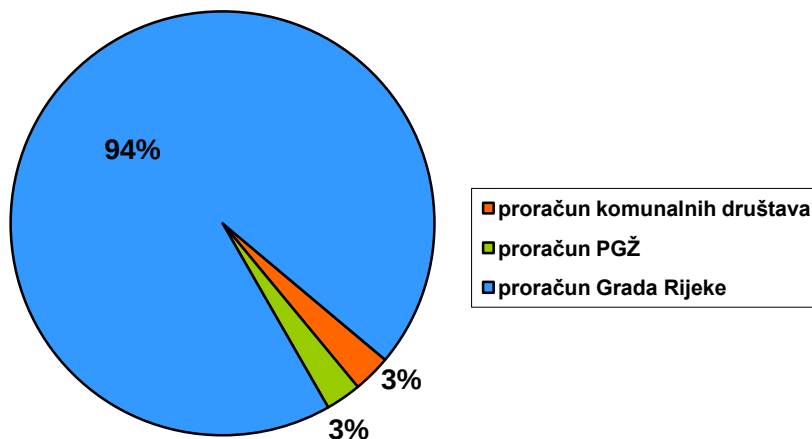
Zaštita drugih kategorija socijalno ugroženih građana-iznad državnog standarda

4. Financiranje zaštite socijalno ugroženih građana

Naknade troškova stanovanja, korištenja određenih socijalnih i drugih usluga te novčane pomoći i poklon-bonovi građanima osiguravaju se dijelom iz sredstava gradskih komunalnih društava Čistoća, Energo, Vodovod i kanalizacija i Kozala (odvoz komunalnog otpada, plin, 50% troškova centralnoga grijanja, voda i odvodnja, pogrebni troškovi), županijskog proračuna (drva) te najvećim dijelom iz gradskog proračuna (svi ostali oblici pomoći).

Izvor financiranja provedbe mjera gradske Odluke o socijalnoj skrbi

Za provedbu mjera iz gradske Odluke o socijalnoj skrbi protekle godine utrošeno je 805.642,26 kuna na teret proračuna gradskih komunalnih društava, 686.850,00 kuna iz županijskog proračuna, te 25.113.555,92 kune iz gradskog proračuna. Dakle, ukupno je za zaštitu socijalno ugroženih građana utrošeno **26.719.550,46 kuna**, odnosno **2.994,00 kune po korisniku godišnje**. Dodatno su iz sredstava Zaklade Hrvatska za djecu u iznosu od 113.502,28 kuna osigurani topli obroci u osnovnim školama za 176 djece.

Slijedom toga, Gradonačelniku Grada Rijeke predlaže se donošenje sljedećeg

z a k l j u č k a

1. Prihvaća se informacija o provedbi mjera u 2016. godini iz Odluke o socijalnoj skrbi Grada Rijeke namijenjenih zaštiti socijalno ugroženih građana Rijeke.